

**Midden- en
kleinbedrijf**
Zakelijke belastingen
Kantoor Groningen

Kempkensberg 12
9722 TB Groningen
Postbus 418
9700 AK Groningen
www.belastingdienst.nl

Doorkiesnummer

088 –
06 –

E-mailadres

@belastingdienst.nl

Datum

3 december 2020

Betreft: Besluit inzake uw brief 'Wob-verzoek (werkwijze belastingdienst)'

Geachte

Onze referentie

In mijn brief van 13 februari 2020 heb ik u de ontvangst bevestigd van uw verzoek in het kader van de Wet openbaarheid bestuur (Wob-verzoek) op 6 februari jongstleden.

Over het feit dat de beslistermijn door omstandigheden is verlopen hebben we een aantal keren contact gehad via de telefoon of de mail. Met excuses voor de overschrijding van de beslistermijn, ontvangt u hierbij mijn besluit.

Wettelijk kader

De Wob heeft ten doel openbaarmaking van overheidsdocumenten mogelijk te maken, vanuit het uitgangspunt dat openbaarheid van informatie een algemeen belang is. Tegelijk heeft de Wob geen betrekking op alle overheidsdocumenten: het moet gaan om documenten betreffende een bestuurlijke aangelegenheid. Daaronder wordt verstaan een aangelegenheid die het beleid van een bestuursorgaan betreft, daaronder begrepen de voorbereiding en de uitvoering ervan. Op grond van de Wob kan een ieder een verzoek om informatie, neergelegd in documenten over een bestuurlijke aangelegenheid richten tot een bestuursorgaan. Daarbij rust op de verzoeker de plicht om concreet te zijn en de bestuurlijke aangelegenheid te noemen of het daarop betrekking hebbende document. Het verzoek tot openbaarmaking voor een ieder dient betrekking te hebben op documenten die feitelijk beschikbaar zijn en niet al openbaar gemaakt zijn. Het uitgangspunt van openbaarmaking van de documenten in het kader van de Wob geldt niet als een specifieke geheimhoudingsplicht zich daar tegen verzet of als één of meer uitzonderingsgronden van de Wob van toepassing zijn.

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage A.

Wob-verzoek

In uw Wob-verzoek schrijft u het volgende:

De belastingdienst refereert in voorkomende situaties inzake de waardering van onroerende zaken regelmatig aan het handboek waardeonderzoek en geeft daarbij aan dat sprake is van interne regels.

Graag hoor ik wat het interne beleid is van de belastingdienst in deze en welke interne regels ten aanzien van de waardebepaling van onroerend goed zijn gesteld.

Midden- en kleinbedrijf

Zakelijke belastingen
Kantoor Groningen

Datum

3 december 2020

Onze referentie

Inventarisatie

Op basis van uw verzoek heb ik vijf documenten aangetroffen die geheel of gedeeltelijk betrekking hebben op de interne regels rondom de waardebepaling van onroerend goed. Deze documenten heb ik als volgt genummerd:

1. 'Procesbeschrijving Waardeonderzoek'
2. Memo 'Vooroverleg en Waardeonderzoek'
3. Memo 'Producten Waardeonderzoek'
4. Concept Handboek Waardeonderzoek

Besluit

Ik heb besloten gedeeltelijk aan uw verzoek tegemoet te komen. Hierna zal ik per document motiveren hoe ik tot mijn besluit ben gekomen. Daarbij motiveer ik eveneens ten aanzien van welke onderdelen ik niet tot openbaarmaking zal overgaan. Dat laatste houdt verband met de artikelen 10 en 11 van de Wob, waarin een aantal uitzonderingsgronden zijn opgenomen die in de weg kunnen staan aan openbaarmaking. De bepalingen die in relatie tot uw verzoek van toepassing zijn, licht ik hierna kort toe.

Toelichting wettelijke bepalingen

Inspectie, controle en toezicht

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder d, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen. Met de begrippen *controle, inspectie en toezicht* is een ruime weigeringsgrond aangeduid die betrekking heeft op alles vanaf de selectie en de afweging om een onderzoek in te stellen, tot en met al hetgeen een doeltreffende controle inhoudt en de wijze van rapporteren daarover. Het openbaar maken van informatie daarover kan een zodanige negatieve invloed op dit controle-instrument en het hele toezichtproces hebben dat het belang van openbaarmaking op dit punt ondergeschikt dient te blijven aan het handhaven van de vertrouwelijkheid.

Eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd. In dat kader worden alle (herleidbare) gegevens van persoonlijke aard niet openbaar gemaakt.

Persoonlijke beleidsopvattingen ten behoeve van intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat over in een document opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Daarnaast is voor het goed functioneren van het ambtelijke apparaat een zekere mate van "beleidsintimiteit" noodzakelijk. Onder persoonlijke beleidsopvattingen worden verstaan: meningen, opinies, commentaren, voorstellen, conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

Motivering van het besluit

Midden- en kleinbedrijf
Zakelijke belastingen
Kantoor Groningen

Datum
3 december 2020

Onze referentie

1. Procesbeschrijving Waardeonderzoek

Naar aanleiding van een eerder Wob-verzoek is in 2017 het Handboek Controle openbaar gemaakt¹. Dit Handboek bevat de richtlijnen die voor controlemedewerkers van de Belastingdienst van belang zijn. Voor de taxateurs van Waardeonderzoek is dit handboek "vertaald" en vastgelegd in de 'Procesbeschrijving Waardeonderzoek'. Uw Wob-verzoek vormt voor mij aanleiding dit document openbaar te maken.

2. Memo 'Vooroverleg en Waardeonderzoek'

Bij de uitvoering van Waardeonderzoek vindt veelvuldig vooroverleg plaats. De kaders daarvoor zijn uitgewerkt in het Handboek Vooroverleg. Dit Handboek is in maart 2019 naar aanleiding van een Wob-verzoek openbaar gemaakt². De kaders van vooroverleg voor Waardeonderzoek zijn uitgewerkt in het memo 'Vooroverleg en Waardeonderzoek'. Uw Wob-verzoek vormt voor mij aanleiding dat document openbaar te maken. De persoonsgegevens die erin vermeld staan heb ik onleesbaar gemaakt. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid³. De onleesbaar gemaakte gedeelten van dit document vallen onder deze uitzonderingsgrond.

3. Memo 'Producten Waardeonderzoek'

Eveneens heb ik het voornemen het memo 'Producten Waardeonderzoek' openbaar te maken. De persoonsgegevens die erin vermeld staan heb ik onleesbaar gemaakt. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid⁴. De onleesbaar gemaakte gedeelten van dit document vallen onder deze uitzonderingsgrond.

4. Concept Handboek Waardeonderzoek

Verder heb ik een document aangetroffen getiteld: 'Handboek Waardeonderzoek Nederland'. Dit document heeft binnen de Belastingdienst nooit een formele status gehad. Wel heeft een deel van de medewerkers dat werkzaam is binnen het proces Waardeonderzoek er in meer of mindere mate gebruik van gemaakt. Dit maakt dat het document feitelijk een status heeft gehad die verder gaat dan een strikt persoonlijk document voor eigen of heel beperkt gebruik. Daarom heb ik besloten ook dit document openbaar te maken.

Wel merk ik ter toelichting nog het volgende op. Het document betreft een concept van een interne werkinstructie, een groeidocument waarvan jaren geleden de eerste ruwe versie is verschenen, maar dat zijn bestaansrecht inmiddels heeft verloren. Het handboek is niet meer raadpleegbaar voor de medewerkers van Waardeonderzoek. Het is destijds opgezet door enkele medewerkers die behoorden tot een van de toenmalige Waardeonderzoek-teams. De auteurs beoogden in het document het totale proces met betrekking tot taxaties een plaats te geven, om zo te komen tot een allesomvattend Handboek dat geldend zou zijn bij de uitvoering van het 'fiscale' Waardeonderzoek in heel Nederland. In het concept zijn de opstellers ingegaan op taxatie-specifieke onderwerpen als de registratie, de voorbereiding en de nabewerking van taxatieverzoeken, maar ook de waardebegrippen, -methodieken en -modellen, de rapportage en verslaglegging, en de kwaliteits- en interne controle. Bovendien zijn de verschillende applicaties die met taxatie en waardering verband hielden erin beschreven. In belangrijke mate is het gebouwd rondom de applicatie WON

¹ Een geactualiseerde versie van het Handboek Controle is te vinden op de website van de Belastingdienst, via de volgende link:
https://download.belastingdienst.nl/belastingdienst/docs/handboek_controle_dv4241t4fd.pdf

² Zie <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/wob-verzoeken/2019/03/28/besluit-op-wob-verzoek-over-handboek-vooroverleg>

³ Onder toepassing van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob

⁴ Onder toepassing van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob

(Waarde Onderzoek Nederland), het centrale systeem dat destijds binnen het onderdeel Waardeonderzoek werd gebruikt voor registratie en ondersteuning bij taxaties.

Midden- en kleinbedrijf
Zakelijke belastingen
Kantoor Groningen

Het concept met informele afspraken is echter nooit in de vaktechnische lijn of de productenlijn besproken of geaccordeerd. Terwijl het evenmin als eindproduct ter besluitvorming is voorgelegd en daaruit voortvloeiend geïmplementeerd. Medewerkers waren er strikt genomen niet aan gebonden. Het document heeft nooit de status gekregen die normaal gesproken geldt voor een Handboek van de Belastingdienst. Intussen zijn veel van de processen die in het document zijn beschreven verouderd. Bovendien is de centrale applicatie WON, waar het document omheen is gebouwd, per 1 december 2018 uit gefaseerd en volledig vervangen door de nieuwe applicatie VIEW. Voor de dagelijkse praktijk binnen het Belastingdienstonderdeel MKB-Waardeonderzoek ontbeert het document daarmee al geruime tijd belang en is het niet langer raadpleegbaar voor medewerkers van Waardeonderzoek. Daarmee is feitelijk het bestaansrecht aan het document ontvallen.

Datum
3 december 2020
Onze referentie

Het openbaar te maken document geeft in beperkte mate inzicht in de keuzes die senior taxateurs van de Belastingdienst maakten ten aanzien van Waardeonderzoek, evenals in de wijze waarop daar uitvoering aan werd gegeven. Openbaarmaking van die onderdelen uit het document die daar betrekking op hebben, heeft invloed op de effectiviteit van het optreden van de Belastingdienst. Omdat ik het belang van inspectie, controle en toezicht⁵ op dit punt van groter belang acht dan het belang van openbaarheid, heb ik die betreffende passages weggelakt en deze aangeduid met '*controlebelang*'. Daarnaast heb ik twee passages weggelakt die een persoonlijke beleidsopvatting bevatten. Deze zijn te herkennen omdat ik ze heb aangeduid met '*persoonlijke beleidsopvatting*'. Verder heb ik de persoonsgegevens die erin vermeld staan onleesbaar gemaakt. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. De onleesbaar gemaakte gedeeltes van dit document, die ik gemarkeerd heb met de aanduiding '*privacy*', vallen onder deze uitzonderingsgrond.

Wijze van openbaarmaking

Dit besluit met bijlage(n) wordt eveneens (geanonimiseerd) aangeboden voor plaatsing op de website www.rijksoverheid.nl.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Financiën - Fiscaliteit en Belastingdienst,
namens deze,

De directeur van Belastingen MKB,
namens deze,

X

Bijlagen:

- A. Relevante artikelen uit de Wet openbaarheid bestuur
- B. 'Procesbeschrijving Waardeonderzoek'
- C. Memo 'Vooroverleg en Waardeonderzoek'
- D. Memo 'Producten Waardeonderzoek'
- E. Concept Handboek Waardeonderzoek
- F. Bijlagen bij concept Handboek Waardeonderzoek

⁵ Onder toepassing van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder d, van de Wob

Midden- en kleinbedrijf
Zakelijke belastingen
Kantoor Groningen

Datum
3 december 2020

Onze referentie

Rechtsmiddelverwijzing

Deze brief is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Op grond van afdeling 6.2 van de Awb kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan:

de Staatssecretaris van Financiën,
P/a Belastingdienst Groningen
Postbus 418
9700 AK GRONINGEN

Het bezwaarschrift moet door de indiener zijn ondertekend en bevat ten minste:

- zijn naam en adres,
- de dagtekening,
- een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar is gericht en
- de gronden waarop het bezwaar rust.